

**Cauza C-218/24****Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

21 martie 2024

**Instanța de trimitere**

Juzgado de lo Mercantil n.º 4 de Madrid (Tribunalul Comercial nr. 4 din Madrid, Spania)

**Data deciziei de trimitere:**

8 martie 2024

**Reclamantă:**

Felicísima

**Pârâtă:**

Iberia Líneas Aéreas de España, Sociedad Anónima Operadora, Sociedad Unipersonal

**Obiectul procedurii principale**

„Convenția de la Montreal – Bagaje – Animale de companie”

**Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară**

„Cerere de decizie preliminară de interpretare – Articolul 267 TFUE – Răspunderea operatorului de transport în caz de pierdere a bagajelor înregistrate – Delimitarea noțiunii de «bagaje» – Stabilirea limitei despăgubirii”

**Întrebarea preliminară**

Articolul 17 alineatul (2) din Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montreal la 28 mai 1999, semnată de Comunitatea Europeană la 9 decembrie 1999 și aprobată în numele acesteia prin Decizia 2001/539/CE a Consiliului din 5 aprilie 2001,

coroborat cu articolul 22 alineatul (2) din aceeași convenție, trebuie interpretat în sensul că exclude din sfera sa de aplicare, sub denumirea de „bagaje”, înregistrate sau nu, animalele de companie?

### **Dispozițiile dreptului Uniunii invocate**

Articolul 13 TFUE și articolul 267 TFUE

Decizia 2001/539/CE a Consiliului din 5 aprilie 2001 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional (Convenția de la Montreal)

Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Hotărârile Curții în cauzele: C-344/04 (punctul 36), C-549/07 (punctul 28), C-63/09 (punctul 17), C-532/18 (punctul 29) și C-86/19 (dispozitivul)

### **Dispozițiile naționale invocate**

Código Civil (Codul civil): articolul 333 bis alineatul 1

Ley 17/2021, de 15 de diciembre, de modificación del Código Civil (Legea 17/2021 din 15 decembrie 2021 de modificare a Codului civil), Ley Hipotecaria (Legea privind ipoteca) și Ley de Enjuiciamiento Civil (Codul de procedură civilă), în ceea ce privește regimul juridic al animalelor

Ley 7/2023, de 28 de marzo, de protección de los derechos y el bienestar de los animales (Legea 7/2023 din 28 martie 2023 privind protecția drepturilor și a bunăstării animalelor)

### **Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale**

- 1 Reclamanta și mama acesteia sunt coproprietarele unei cățele.
- 2 Reclamanta a cumpărat bilete de avion pentru a călători pe ruta Buenos Aires (Argentina) – Barcelona (Spania) (zborurile IB6856 și IB800) la data de 22 octombrie 2019, cu sosire la Barcelona la data de 23 octombrie 2019.
- 3 Căteaua trebuia să călătorească în cală, într-o cușcă de transport sau într-un container special standardizat, ca urmare a dimensiunii și a greutății sale. Reclamanta a înregistrat cușca de transport conținând căteaua, pentru ca aceasta să fie dusă în cala aeronavei, însă nu a depus o declarație specială privind interesul.
- 4 Căteaua a ieșit din cușca de transport, ajungând să fugă în apropierea aeronavei, și nu a fost recuperată de compania aeriană.

- 5 La 22 octombrie 2021 a fost introdusă o acțiune în fața Juzgado Decano de Madrid (Tribunalul superior din Madrid), care a fost declarată admisibilă la 5 septembrie 2022.

### **Argumentele esențiale ale părților din procedura principală**

- 6 Reclamanta solicită o despăgubire de 5 000 de euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat de pierderea unei cățele aflate în proprietatea sa în aeroportul Ezeiza-Buenos Aires (Argentina) la 22 octombrie 2019, în contextul unei călătorii aeriene pe ruta Buenos Aires-Barcelona.
- 7 Pârâta recunoaște pierderea cățelei și dreptul reclamantei la o despăgubire, însă în limita prevăzută la articolul 22 alineatul (2) din Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montreal la 28 mai 1999 (denumită în continuare „Convenția de la Montreal”).
- 8 Instanța are îndoieli cu privire la aspectul dacă noțiunea de „bagaje înregistrate” exclude animalele de companie care călătoresc împreună cu pasagerii și, în legătură cu acesta, cu privire la aplicarea limitei de despăgubire prevăzute la articolul 22 alineatul (2) pentru cazurile de distrugere, pierdere, deteriorare sau întârziere.

### **Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare**

- 9 Se ridică problema dacă articolul 17 alineatul (2) din Convenția de la Montreal coroborat cu articolul 22 alineatul (2) din aceeași convenție trebuie interpretat în sensul că exclude din sfera sa de aplicare, sub denumirea de „bagaje”, înregistrate sau nu, animalele de companie.
- 10 Convenția de la Montreal nu prevede o definiție a noțiunii de „bagaje”, termen pe care dicționarul Real Academia Española îl definește ca „ansamblu de lucruri care se iau în călătorii”.
- 11 Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene care au interpretat articolul 17 alineatul (2) din Convenția de la Montreal coroborat cu articolul 22 alineatul (2) din aceeași convenție au făcut acest lucru în cazuri în care bagajele erau un simplu „ansamblu de lucruri”. În acest sens, a se vedea Hotărârea Curții din 9 iulie 2020, cauza C-86/19, și Hotărârea Curții din 6 mai 2010, cauza C-63/09.
- 12 Or, animalele sunt ființe vii. Articolul 13 TFUE le califică drept „ființe sensibile”.
- 13 Articolul 333 bis alineatul 1 din Codul civil spaniol definește animalele drept „ființe vii înzestrate cu sensibilitate”, cărora li se aplică regimul juridic al bunurilor și al lucrurilor numai în măsura în care acesta este compatibil cu natura lor și cu dispozițiile destinate să le protejeze.

- 14 Secțiunea II din preambulul Legii 17/2021 stabilește că, „în completarea mențiunii de la actualul articol 333, potrivit căruia «sunt considerate bunuri mobile sau imobile toate lucrurile care fac sau care pot face obiectul unei aproprieri», se precizează că animalele sunt ființe vii înzestrate cu sensibilitate, ceea ce nu exclude aplicarea supletivă, în privința anumitor aspecte, a regimului juridic al bunurilor sau al lucrurilor. Astfel, animalele nu sunt supuse decât parțial regimului juridic al bunurilor sau al lucrurilor, în măsura în care nu există norme care să reglementeze în mod special raporturile juridice în care pot fi implicate animalele și cu condiția ca respectivul regim juridic al bunurilor să fie compatibil cu natura lor de ființe vii înzestrate cu sensibilitate și cu ansamblul dispozițiilor destinate să le protejeze. În societatea noastră, animalele sunt în general apropiabile și fac obiectul comerțului. Cu toate acestea, raportul dintre persoană și animal (fie acesta de companie, domestic sau sălbatic) trebuie să fie adaptat calității de ființă înzestrată cu sensibilitate, astfel încât drepturile și puterile asupra animalelor trebuie să fie exercitate ținând seama de bunăstarea și de protecția animalului, evitând relele tratamente, abandonarea și provocarea unei morți crude sau inutile”.
- 15 În plus, secțiunea I din preambulul Legii 7/2023 privind protecția drepturilor și a bunăstării animalelor stabilește că: „noțiunea de «bunăstare a animalelor», definită de Organizația Mondială pentru Sănătate Animală drept «starea fizică și mentală a unui animal în raport cu condițiile în care trăiește și moare», a fost preluată de numeroase dispoziții, atât naționale, cât și internaționale; astfel, articolul 13 menționat anterior din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede că «[I]a elaborarea și punerea în aplicare a politicii Uniunii în domeniul agriculturii, pescuitului, transporturilor, pieței interne, cercetării și dezvoltării tehnologice și al spațiului [...]» trebuie să se țină seama de faptul că animalele sunt ființe sensibile, în timp ce Codul civil stabilește obligația proprietarului, a deținătorului sau a titularului oricărui alt drept asupra animal de a-și exercita drepturile în raport cu acesta, precum și obligațiile de îngrijire, respectând calitatea sa de ființă simțitoare și bunăstarea acestuia, în conformitate cu caracteristicile fiecărei specii și cu limitările prevăzute de prezenta lege și de celelalte norme în vigoare”.
- 16 În plus, având în vedere faptul că animalele sunt ființe sensibile, la nivelul Uniunii Europene au fost adoptate diverse norme pentru protecția acestora. Astfel, în contextul Convenției europene pentru protecția animalelor de fermă a fost adoptată Directiva 98/58/CE a Consiliului din 22 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă. În contextul Convenției europene pentru protecția animalelor destinate sacrificării a fost adoptată Directiva 93/119/CE a Consiliului din 22 decembrie 1993 privind protecția animalelor în momentul sacrificării sau uciderii. În contextul Convenției europene privind protecția animalelor vertebrate utilizate în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice a fost adoptată Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice.
- 17 La nivel internațional a fost adoptată Declarația Universală a Drepturilor Animalelor de către Liga Internațională a Drepturilor Animalelor și de către ligile naționale afiliate în cadrul celei de a 30-a întâlniri pe tema drepturilor animalelor

ce a avut loc la Londra în perioada 21-23 septembrie 1977. Declarația, proclamată la 15 octombrie 1978 de către Liga Internațională, ligile naționale și persoanele fizice afiliate la acestea, a fost aprobată de Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și, ulterior, de Organizația Națiunilor Unite (ONU).

- 18 Faptul că animalele sunt ființe vii înzestrate cu sensibilitate înseamnă că acestea sunt legate de stăpânii lor prin legături de afecțiune și justifică faptul că pierderea lor provoacă o suferință psihică neasimilabilă, în termeni generali, suferinței psihice pe care o provoacă pierderea unui simplu ansamblu de lucruri, motiv pentru care, în opinia instanței de trimitere, nici limita despăgubirii nu pare că ar trebui să fie similară.
- 19 În plus, suferința psihică a acestei pierderi nu poate fi prevenită prin intermediul „declarației speciale privind interesul” întrucât această declarație se referă la valoarea materială a bunului. Convenția de la Montreal nu definește noțiunea de „declarație specială privind interesul”, însă limitarea acesteia la valoarea materială a conținutului bagajelor reiese din faptul că transportatorul poate dovedi că suma declarată „este mai mare decât interesul real al pasagerului în livrarea la destinație” [articolul 22 alineatul (2) a doua teză din Convenția de la Montreal]. Trimiterea la „interesul real” pare să se refere la valoarea materială a bunului, indiferent de faptul că această valoare materială este o valoare de piață sau de altă natură. Pe de altă parte, declarația specială privind interesul este de asemenea supusă unor limite de despăgubire, companiile aeriene efectuând, la momentul declarației, verificarea corespunzătoare a conținutului bagajelor.
- 20 În al treilea paragraf din preambulul Convenției de la Montreal, statele membre contractante recunosc „importanța asigurării protecției intereselor consumatorilor din transportul aerian internațional și necesitatea unei indemnizații echitabile bazate pe principiul reparației”, unul dintre obiective fiind și cel de „realizare a unui echilibru echitabil al intereselor”. În opinia instanței de trimitere, o despăgubire întemeiată pe un regim juridic care asimilează pierderea unei ființe vii sensibile cu pierderea unui ansamblu de lucruri ar putea să nu fie echitabilă.

Pentru toate motivele expuse anterior, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la includerea animalelor de companie în noțiunea de „bagaje”, înregistrate sau nu, prevăzută la articolul 17 alineatul (2) din Convenția de la Montreal și, în legătură cu acesta, cu privire la aplicarea în litigiul principal a limitei despăgubirii prevăzute la articolul 22 alineatul (2) din aceasta.